

Sygn. akt I C 2118/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Magdalena Nagaduś

Protokolant: sekretarz sądowy Monika Pajor

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2020 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko **D. K., U. K., A. K.**

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od strony powodowej (...) Banku Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz pozwanych D. K. i U. K. kwotę 5.417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 2118/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 6 października 2020 r.

Strona powodowa (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (Bank) w pozwie skierowanym przeciwko pozwanym A. K., D. K. i U. K. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanych solidarnie kwoty 147.711,47 wraz z odsetkami:

- umownymi w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie liczonymi od kwoty 160.211,73 zł od dnia 27 sierpnia 2018 r do dnia zapłaty,
- umownymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 106,39 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- umownymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 14.393,35 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Strona powodowa wniosła także o zasądzenie kosztów postępowania.

Na uzasadnienie powyższego żądania strona powodowa podała, iż w dniu 30 sierpnia 2005 r. zawarła z pozwanymi umowę kredytu hipotecznego. Pozwani zaprzestali spłaty wierzytelności, wobec czego umowa została im wypowiedziana i należność postawiono w stan wymagalności. Mimo wezwania do zapłaty, pozwani nie uiścili należności.

Pozwani A. K., D. K. i U. K. wnieśli odpowiedź na pozew, w której świadczyli, że wyrażają wolę zawarcia ugody oraz zwrócili się o „całkowite wycofanie pozwu”. W uzasadnieniu pozwani wskazali, że zaległości w spłacie rat kredytu były spowodowane zdarzeniami losowymi, w tym chorobą pozwanej U. K..

W piśmie z dnia 15 stycznia 2020 r. pozwani D. K. i U. K. wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów procesu. .

Pozwani oświadczyli, że kwestionują żądanie pozwu tak co do zasady, jak i co do wysokości. Zarzucili, że powód nie dołączył do akt pełnomocnictw dla pracowników banku, którzy zawarli z pozwanymi umowę.

Pozwani zarzucili także, że umowa kredytu zawarta z powodowym bankiem zawierała szereg klauzul abuzywnych: są to § 1 ust. 1 zdanie pierwsze, § 2 ust. 2, § 4 ust. 2 oraz § 6 ust.2 umowy oraz § 19 ust 5. Regulaminy sprzeczne są z art. 385¹ § 1 k.c..

W ocenie pozwanych niedozwolone są postanowienia umowne dotyczące waloryzacji kwoty kredytu, zasad określania kursów kupna i sprzedaży (...), na podstawie których dochodziło do przeliczenia kredytu na złotówki. Bank mógł jednostronnie i dowolnie regulować wysokość rat kredytu waloryzowanego kursem (...), a pozwani nie znali zasad i sposobu ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego wyliczany był kredyt i raty. Postanowienia te były niejednoznaczne, naruszały równowagę kontaktową stron i dobre obyczaje. Pozwani podnieśli, że nie zostali poinformowani należycie o ryzyku jakie wiąże się z zaciągnięciem kredytu indeksowanego do waluty (...), a wręcz był on im przedstawiany jako najkorzystniejszy dla nich produkt finansowy. A. postanowienia umowne nie wiązały stron, a zatem należy usunąć je z umowy i brak jest możliwości zastosowania w ich miejsce innych regulacji prawnych. Możliwym jest także przyjęcie, że kredyt stron był w rzeczywistości kredytem złotówkowym i brak był podstaw do dokonywania waloryzacji. Kwoty pobrane przez Bank od pozwanych przy uwzględnieniu abuzywności niektórych postanowień umowy, stanowią nadwyżkę, a pozwanym przysługuje prawa żądania ich zwrotu. Pozwani wskazali, że nieważność umowy z całą pewnością nie jest dla nich niekorzystna, pozwani powołując się na nią akceptują jej skutki.

W piśmie procesowym z dnia 19 marca 2020 r. strona powodowa potwierdziła, że dochodzi roszczeń z tytułu niespłaconego kapitału, odsetek umownych za korzystanie z kapitału, odsetek karnych za opóźnienie w związku z wypowiedzeniem umowy kredytu hipotecznego i postawieniem całej wierzytelności z niej wynikającej w stan wymagalności.

Niesporne między stronami było to, że dnia 30 sierpnia 2005 r. w siedzibie banku pomiędzy (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w K., A. K., D. K. i U. K. została zawarta umowa kredytu nr (...). Kredytodawca udzielił kredytobiorcom kredytu w wysokości 154.160,06 zł indeksowanego kursem (...) na warunkach określonych w umowie i „Regulaminie do umowy kredytu hipotecznego” stanowiącym załącznik do umowy. Spłata kredytu miała nastąpić w 360 miesięcznych ratach równych kapitałowo-odsetkowych.

W umowie kredytu strony w szczególności postanowiły, że kredyt zostanie wypłacony w transzach, celem kredytu jest nabycie nieruchomości i jej remont. Kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, oprocentowanie na dzień sporządzenia umowy wynosi 3,51% w skali roku i składa się na nie suma obowiązującej stawki (...) i stałej marży banku, która wynosi 2,85%. Do czasu przedłożenia odpisu z księgi wieczystej nieruchomości będącej przedmiotem zabezpieczenia zawierającego prawomocny wpis hipoteki na rzecz powodowego banku na pierwszym miejscu, oprocentowanie zostanie podwyższone stosownie do postanowień § 15 Regulaminu.

Wypłata kredytu w walucie obcej (całości lub danej transzy) nastąpi po złożeniu przez kredytobiorcę dyspozycji wypłaty w drodze przelewu na rachunek bankowy wskazany we wniosku o wypłatę, kwota wypłaconych środków zostanie przeliczona na walutę, do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych” obowiązującego w dniu uruchomienia środków.

Splata kredytu następować będzie w złotych na rachunek pomocniczy określony w każdorazowym harmonogramie spłat kredytu. Wysokość zobowiązania będzie ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w walucie indeksacyjnej po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych” do waluty wyrażonej w umowie – obowiązującego w dniu spłaty.

Kredytobiorców obciąża kwota 994,46 zł z tytułu ubezpieczenia braku niskiego wkładu własnego. Wypowiedzenie umowy przez bank może nastąpić m.in. w razie niedotrzymania przez kredytobiorcę któregokolwiek z warunków udzielenia kredytu, w tym niespłacenia dwóch rat odsetkowych lub kapitałowo-odsetkowych. Od kredytu bankowi przysługiwała prowizja określona § 7 umowy.

W umowie kredytu pozwani oświadczyli, że są świadomi ryzyka kursowego, obejmującego możliwość zmiany kursu waluty indeksacyjnej w stosunku do złotego w całym okresie kredytowania i akceptują to ryzyko.

W regulaminie kredytowym wskazano, że oprocentowanie kredytu udzielonego w złotych indeksowanego do waluty obcej jest zmienne i lega zmianie w pierwszym dniu najbliższego miesiąca następującego po ostatniej zmianie indeksu (...) (dla kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego). Indeks (...) dla każdego kwartału kalendarzowego oblicza się jako arytmetyczną średnią stawek LIBOR 3m (dla lokal międzybankowych trzymiesięcznych) obowiązujących w dniach roboczych w okresie od 26. dnia miesiąca zamykającego kwartał poprzedzający ostatni kwartał kalendarzowy do dnia 25. miesiąca kończącego kwartał poprzedni. Oprocentowanie zadłużenia przeterminowanego wynosi dwukrotność umownego oprocentowania.

Niesporna była również treść wniosku kredytowego i załączników, których odpisy znajdują się na kartach: 129-133. Kredytobiorcy wnioskowali o udzielenie kwoty kredytu w wysokości 176.000 zł indeksowanej kursem waluty (...) na okres 30 lat. Wskazali, że potrzebują kredytu na zakup i remont nieruchomości z rynku wtórnego. Bank wypłacił pozwanym kwotę kredytu zgodnie z postanowieniami umowy i dyspozycjami pozwanych.

Niesporna między stronami była także treść aneksu do umowy kredytu, W aneksie nr (...) z dnia 3 lutego 2010r. strony zmieniły brzmienie § 4. umowy poprzez ustalenie, że spłaty rat kapitałowo-odsetkowych i odsetkowych następować będą zgodnie z aktualnym harmonogramem spłat. Spłaty te winny być dokonywane w złotych polskich. Wysokość zobowiązania będzie ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w (...) po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut ustalanego przez narodowy Bank Polski. Strony dodały do umowy § 15 zawierający słowniczek pojęć użytych w umowie. Bezsporne było także to, że pismem z dnia 17 października 2017 r. strona powodowa wezwała pozwanych do zapłaty 409 CHF tytułem należności kapitałowej, 231,01 CHF tytułem odsetek umownych, 3,25 CHF tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie w spłacie należności kapitałowej, 96,54 zł tytułem kosztów i opłat – w terminie 14 dni roboczych od dnia doręczenia wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Pismem z dnia 6 grudnia 2017 r. strona powodowa wypowiedziała pozwanemu umowę kredytu w związku z nieuregulowaniem zaległości w spłacie kredytu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Pozwani zamierzali zakupić lokal mieszkalny, do czego zmusiła ich trudna sytuacja, gdyż nie było ich stać na wynajem dwóch mieszkań. Pozwani A. K. i D. K. są małżeństwem, a pozwana U. K. jest matką pozwanego. Pozwani poszukiwali źródła sfinansowania transakcji i zgłosili się w tym celu do pośrednika, którego polecił im znajomy. Pośrednik sprawdził, w którym banku pozwani mogą uzyskać kredyt i poinformował ich, że z powodu zbyt niskich dochodów nie uzyskają kredytu w złotych. Tylko jeden bank oferował możliwość zawarcia umowy we frankach szwajcarskich. Pośrednik załatwił wszystkie formalności i doprowadził do zawarcia umowy stron z dnia 30 sierpnia 2005 r. pozwani spotkali się z pośrednikiem w siedzibie banku przy ul. (...) w K.. Tam doszło do podpisania umowy. Nikt inny z prawników banku nie rozmawiał z pozwanymi. Pozwanym nie wyjaśniono dlaczego łatwiej jest uzyskać kredyt we frankach szwajcarskich, nie informowano ich, że taki kredyt wiąże się z dodatkowym ryzykiem czy obciążeniem. Pośrednik powiedział pozwanym, że rata kredytu będzie stała, bo kurs franka jest od lat niezmienny, więc zmiany mogą

być minimalne. Nikt nie informował pozwanych, że wysokość rat kredytu może zmienić się w istotny sposób. Nie było możliwości indywidualnej negocjacji warunków umowy. Pozwany prosił o wcześniejsze przekazanie mu dokumentu umowy, ale nie otrzymał go, gdyż nie został przygotowany. Pozwani przeczytali umowę przed jej podpisaniem, ale dopiero o jej późniejszym przeczytaniu uświadomili sobie, że nie wszystkie jej zapisy rozumieją. Pozwani nie weryfikowali informacji przekazywanych im przez pośrednika, gdyż uznali, że jest on osobą kompetentną. Przy podpisywaniu umowy pozwani nie otrzymali żadnych pouczeń i informacji.

dowód: przesłuchanie pozwanego –k. 265-266.

Strona powodowa (...) Bank S.A. z siedzibą w W. udzieliła w dniu 20 stycznia 2014 r. E. Z. pełnomocnictwa m.in. do dokonywania jednoosobowo czynności prawnych i procesowych zmierzających do egzekucji wszelkich należności wynikających z zawartych umów. Strona powodowa (...) Bank S.A. z siedzibą w W. udzieliła w dniu 9 stycznia 2017 r. A. S. pełnomocnictwa m.in. do składania jednoosobowo oświadczeń woli w zakresie czynności związanych z pismami monitującymi, wezwaniami do zapłaty oraz wypowiedzeniami umów kredytowych i innych transakcji o charakterze kredytowym w przypadku spełnienia przesłanek zawartych w tych umowach. A. S. podpisała skierowane do pozwanych wezwania do zapłaty z dnia 17 października 2017 r. oraz oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z dnia 6 grudnia 2017 r.

dowód: pełnomocnictwo z dnia 20.01.2014 r.– k. 233, pełnomocnictwo z dnia 09.01.2017 r. – k. 235.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o znajdujące się w aktach dowody z dokumentów.

Ustalając okoliczności zawarcia umowy, Sąd oparł się na dowodzie z przesłuchania pozwanego. W ocenie Sądu wiarygodne są zeznania pozwanego, iż informacje udzielane przez przedstawiciela banku były ogólne, zapewniano pozwanych o stabilności waluty (...), co zresztą zbieżne było z interesem banku, któremu zależało na pozyskaniu klienta, a więc przekonaniu go do zawarcia umowy. Zeznania pozwanego nie dają podstaw do przyjęcia, że umowa mogła być negocjowana poza wyborem kwoty i okresu kredytowania, zapewne w ograniczonym zdolnością kredytową pozwanych.

W przedmiocie wniosków dowodowych o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, Sąd pominął dowód z opinii biegłego na okoliczność ustalenia wysokości zadłużenia pozwanych przy założeniu przyjęcia kursu NBP (wniosek powoda), a także przy założeniu, że przedmiotowa umowa była w istocie umową kredytu złotowego, oprocentowaną zgodnie z postanowieniami umowy. Mając na uwadze aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych w przedmiocie niedopuszczalności tzw. podstawia kursów i „odfrankowienia” umów (o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia), Sąd przyjął, że zasadnym jest pominięcie tych wniosków albowiem nie przyczyni się to do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe, tekst jednolity Dz.U. z 2018r., poz. 2187).

Pozwani kwestionowali skuteczne zawarcie umowy kredytu zarzucając, że powód nie wykazał, że osoby działające w jego imieniu były do tego umocowane. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że umowa została zawarta w siedzibie oddziału banku, zgodnie z wola obu stron, a następnie była przez obie strony wykonywana. Zgodnie z treścią art. 97 k.c. osobę czynną w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi publiczności poczytuje się w razie wątpliwości za umocowaną do dokonywania czynności prawnych, które zazwyczaj bywają dokonywane z osobami korzystającymi z usług tego przedsiębiorstwa. Okoliczności sprawy wskazują jednoznacznie na to, że w lokalu powoda służącym do obsługi klientów, obie strony złożyły oświadczenia woli zawarcia umowy o treści dołączonej do pozwu,

czego pozwani początkowo w ogóle nie kwestionowali, wobec czego ich późniejszy zarzut należy uznać za nieskuteczny. Do zawarcia umowy niewątpliwie zatem doszło. Bezsporna natomiast była sama treść tej umowy, w tym regulamin banku, oświadczenia i wnioski pozwanych składane w związku z zawarciem umowy. Oceniając zasadność roszczeń strony powodowej należy w pierwszej kolejności ocenić, czy zawarta przez stronę powodową i pozwanych umowa kredytu była ważna, a jeżeli tak, to czy wszystkie postanowienia umowy były wiążące dla stron. Zarzuty pozwanych opierają się bowiem na twierdzeniu o nieważności całości bądź części postanowień umowy z uwagi na wskazanie kwoty kredytu w walucie (...) i zawartych w umowie zasadach dotyczących wypłaty i spłaty kredytu.

Zdaniem Sądu umowa kredytu jest dotknięta wadami które mogą rzutować na jej ważność.

W przedmiotowej sprawie została zawarta umowa o kredyt, waloryzowany kursem franka szwajcarskiego (...). Konstrukcja kredytu była taka, że kwota była w umowie wyrażona w złotych, kredyt miał również zostać faktycznie wypłacony w złotych, następnie dla celów ustalenia wysokości zobowiązania - przeliczony na walutę (...), która to operacja prowadziła do ustalenia wysokości zobowiązania kredytobiorców, kredyt miał być następnie spłacany w złotych, przy czym każda rata spłacana w złotych miała być kolejno przeliczana na (...). Zgodnie z w świetle pierwotnym brzmieniem umowy kredytu wszystkie przeliczenia miały być dokonywane w oparciu o tabele kursów waluty ustalanych przez bank. Pozwani w świetle brzmienia umowy nie mogli spłacać kredytu w bezpośrednio w walucie. Umowa przewidywała więc jeden sposób spłaty kredytu w złotych.

W ocenie Sądu słuszny jest zarzut pozwanych, że klauzule, na podstawie których dochodziło do przeliczenia wypłaconej w złotych kwoty kredytu i spłacanych w złotych na raty na walutę obcą według kursu z tabeli powodowego banku są klauzulami abuzywnymi.

Zgodnie z przepisem art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Przepis ten jest doprecyzowany w regulacji zawartej w przepisie art. 385¹ i nn. k.c. Stosownie mianowicie do przepisu art. 385¹ k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Przepis art. 385² k.c. stanowi, że oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

W pierwszej kolejności należy ocenić, czy pozwani w chwili zawierania umowy stron posiadali status konsumenta. Zgodnie z art. 22¹ k.c. za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Jak wynika z treści umowy i zeznań pozwanego, pozwani zaciągali kredyt na cele mieszkaniowe niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej, a zatem posiadali oni status konsumenta. Należy także przyjąć, że poza wybraniem kwoty, waluty i terminu spłaty kredytu postanowienia umowy nie podlegały indywidualnie uzgodnieniu. Bank sformułował treść umowy i regulaminu, a i kredytobiorca mógł wyłącznie podpisać umowę lub zrezygnować z jej zawarcia. Strona powodowa nie wykazała, aby istniała możliwość negocjowania warunków umowy, co więcej, z uwagi na niską zdolność kredytową pozwanym oświadczone, że mogą zawrzeć umowę o kredyt „we frankach”, albo wcale. Nie podlegały z całą pewnością negocjowaniu postanowienia umowy dotyczące przeliczenia wypłaconych i spłaconych w złotówkach środków na walutę obcą. W chwili zawarcia umowy strony przyjęły, że to bank ustala wysokość kursu, po którym będą dokonywane przeliczenia walut. Sama treść umowy nie ograniczała przy tym powodowego banku w żaden sposób co do tego,

jak będą ustalane przez bank kursy walut. Sposób przeliczenia wypłaconego w złotych kredytu i spłaconych złotych rat, odwołujący się do tabeli kursowej banku, rażąco ukształtował prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Oznacza to nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków wynikających z umowy na niekorzyść konsumentów, skutkującą niekorzystnym ukształtowaniem ich sytuacji ekonomicznej oraz ich nierzetelnym traktowaniem. Odwołanie w umowie do kursów walut ustalanych przez bank oznacza naruszenie równorzędności stron umowy przez nierównomierne rozłożenie uprawnień i obowiązków i nieuzasadnione uprzywilejowanie drugiej strony (banku). Należy zgodzić się ze stanowiskiem pozwanych, że uprawnienie banku do ustalania kursu waluty nie może nie doznawać żadnych ograniczeń w postaci skonkretyzowanych, w umie obiektywnych kryteriów (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2019 r. V CSK 347/18). Oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy. (tak: uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 20 czerwca 2018 r. III CZP 29/17). W chwili zawarcia umowy, zgodnie z jej postanowieniami, kredyt był przewalutowany w oparciu o kurs ustalany przez bank. Nie ma zatem znaczenia wejście w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, czy też zmiany umowy po dacie jej zawarcia.

Skoro postanowienia umowy umożliwiały bankowi dowolne ustalenie kursu wymiany waluty, to tym samym umożliwiały mu ustalenie wysokości zobowiązania pozwanych. Nawet gdyby bank wykonując umowę stosował rynkowe kursy, albo, że warunki rynkowe wymuszały na banku stosowanie określonych kursów, to i tak ocena abuzywności następuje na chwilę zawarcia umowy. Decydująca w ocenie abuzywności klauzul umownych jest sama możliwość naruszenia interesów konsumenta, a nie o to, czy bank ustalając kursy faktycznie ten interes naruszał. W umowie strony przyjęły, że kurs walut zostanie ustalony w oparciu o tabele ustalane przez bank. Umowa nie zawiera żadnych ograniczeń w tym zakresie, a zatem bank mógł zgodnie z umową ustalić dowolny kurs waluty i w tym tkwi istota abuzywności kwestionowanych postanowień umowy. Sąd ocenia zatem, czy dane postanowienie umowne umożliwia potencjalne pokrzywdzenie konsumenta, a nie czy bank wykonując umowę działał z tej możliwości faktycznie skorzystał. Mając powyższe na uwadze należy przyjąć, że postanowienia umowy umożliwiające ustalenie kursu wymiany waluty w sposób nieograniczony treścią umowy, należy uznać za rażąco naruszające interesy konsumenta i sprzecznie z dobrymi obyczajami.

Należy w tym miejscu ocenić, czy postanowienia umowy dotyczące kursów wymiany walut odnoszą się do głównego przedmiotu umowy. Zagadnienie to jest sporne. W świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 3 października 2019, C-260/18 pkt 44 należy uznać, że klauzule te określają przedmiot główny umowy kredytu. Stosownie do art. 385¹.kc. § 1. k.c. abuzywność nie może być przyjęta w stosunku postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W niniejszej sprawie należy jednak przyjąć, że postanowienia dotyczące sposobu ustalenia kursów walut, nie zostały określone jednoznacznie.

Jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 20 września 2018 r. C-51/17: W tym względzie, w kontekście umów kredytu denominowanego w walucie obcej, z orzecznictwa Trybunału wynika, że art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż wymogu, zgodnie z którym warunek umowny musi być wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, nie można zawęzić tylko do zrozumiałości tych warunków pod względem formalnym i gramatycznym (zob. podobnie wyrok z dnia 20 września 2017 r., A. i in., C-186/16, EU:C:2017:703, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo). Jeżeli chodzi o kredyty w walucie obcej, takie jak te w postępowaniu głównym, należy podkreślić, jak przypominała (...) ds. Ryzyka Systemowego w zaleceniu (...) z dnia 21 września 2011 r. dotyczącym kredytów w walutach obcych (Dz.U. 2011, C 342, s. 1), że instytucje finansowe muszą zapewniać kredytobiorcom informacje wystarczające do podejmowania przez kredytobiorców świadomych i rozważnych decyzji oraz powinny wyjaśniać co najmniej, jak na wysokość raty kredytu wpłynęłyby silna deprecjacja środka płatniczego państwa członkowskiego, w którym kredytobiorca ma miejsce zamieszkania lub siedzibę, i wzrost zagranicznej stopy procentowej (Zalecenie A - Świadomość ryzyka wśród kredytobiorców, pkt 1) (wyrok z dnia 20 września 2017 r., A. i in., C-186/16, EU:C:2017:703, pkt 49). Konkretniej, po pierwsze, kredytobiorca musi zostać jasno poinformowany, że podpisując umowę kredytu denominowanego w walucie obcej ponosi pewne ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku spadku wartości waluty, w której

otrzymuje wynagrodzenie w stosunku do waluty obcej, w której kredyt został udzielony. Po drugie, przedsiębiorca, w niniejszym przypadku instytucja bankowa, musi przedstawić ewentualne wahania kursów wymiany i ryzyko wiążące się z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej (zob. podobnie wyrok z dnia 20 września 2017 r., A. i in., C-186/16, EU:C:2017:703, pkt 50). Wreszcie, jak stanowi motyw dwudziesty dyrektywy 93/13, konsument powinien mieć faktycznie możliwość zapoznania się ze wszystkimi warunkami umowy. Bowiem dostarczona w stosownym czasie przed zawarciem umowy informacja o warunkach umowy i jej skutkach ma fundamentalne znaczenie dla konsumenta, ponieważ to w szczególności na podstawie tej informacji konsument podejmuje decyzję, czy zamierza związać się w umowie warunkami sformułowanymi uprzednio przez przedsiębiorcę (zob. podobnie wyrok z dnia 30 kwietnia 2014 r., K. i K. R., C-26/13, EU:C:2014:282, pkt 70 i przytoczone tam orzecznictwo).

W niniejszej sprawie bank nie przedstawił pozwanym żadnych informacji dotyczących sposobu ustalania kursów walut oraz możliwości zmiany tych kursów i wpływu na wysokość zobowiązania, nie umożliwiono też pozwanym zapoznanie się z projektem umowy przed dniem jej podpisania, a zatem należy uznać, że postanowienia umowy dotyczące ryzyka walutowego było sformułowane niejednoznacznie.

Zgodnie z art. 385¹ § 2 K.c. jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Należy ocenić możliwość zastąpienia abuzywnego postanowienia przepisem dyspozytywnym. Jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 3 października 2019 r. C-260/18: art. 6 ust. 1 nie stoi na przeszkodzie temu, by sąd krajowy miał możliwość zastąpienia nieuczciwego postanowienia umownego przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym albo przepisem mającym zastosowanie, gdy strony danej umowy wyrażą na to zgodę, przy czym możliwość ta jest ograniczona do przypadków, w których usunięcie nieuczciwego postanowienia umownego zobowiązywałoby sąd do unieważnienia umowy jako całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie szkodliwe skutki, tak że ten ostatni zostałby tym ukarany (zob. podobnie wyroki: z dnia 30 kwietnia 2014 r., K. i K. R., C-26/13, EU:C:2014:282, pkt 80-84; z dnia 26 marca 2019 r., A. B. i B., C-70/17 i C-179/17, EU:C:2019:250, pkt 64).

W przedmiotowej sprawie pozwani wyraźnie oświadczyli, że unieważnienie umowy jest dla nich korzystne i domagali się jego stwierdzenia. Ponadto w chwili zawarcia umowy nie istniały przepisy umożliwiające zastąpienie eliminowanych klauzul.

Mając powyższe na uwadze należy przyjąć, że istnieją podstawy do uznania umowy stron za nieważną.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku Sądu z dnia 11 grudnia 2019 r. V CSK 382/18: „Nie powinno budzić wątpliwości, że o zaniknięciu ryzyka kursowego można mówić w sytuacji, w której skutkiem eliminacji niedozwolonych klauzul kształtujących mechanizm indeksacji jest przekształcenie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej w zwykły (tzn. nieindeksowany) kredyt złotowy, oprocentowany według stawki powiązanej ze stawką LIBOR. Zarazem należy uznać, że wyeliminowanie ryzyka kursowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR, jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, Nr 11, poz. 134). Oznacza to z kolei, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością/bezskutecznością.

Należy zauważyć, że eliminacja z umowy wyłącznie postanowień dotyczących przeliczenia kursów waluty z pozostawieniem waloryzacji, prowadziłaby do sytuacji, gdy kredyt byłby waloryzowany walutą obcą, przy braku uzgodnionego kursu przeliczeniowego, według którego będzie ustalana wysokość zobowiązania pozwanych. W takim przypadku umowa byłaby niewykonalna albowiem mechanizm waloryzacji nie będzie mógł być zastosowany i nie będzie możliwe określenie wysokości świadczeń.

Nie wydaje się również możliwe wyeliminowanie całej waloryzacji skoro zobowiązanie konsumenta jest wyrażone w walucie obcej. Intencją stron było aby oprocentowanie odnosiło się do zobowiązania wyrażonego w (...). W czasie gdy była zawierana przedmiotowa umowa, banki stosowały oprocentowanie LIBOR do zobowiązań wyrażonych w walutach obcych, a WIBOR do zobowiązań wyrażonych w złotych i dlatego w umowie stron zastosowano stawkę LIBOR. Strony nie zawarłyby umowy o kredyt w złotych z oprocentowaniem według LIBOR. Usunięcie z umowy waloryzacji, przy pozostawieniu odsetek w wysokości LIBOR doprowadziłoby do przekształcenia przedmiotowej umowy w stopniu wykraczającym ponad uprawnienia wynikające z art. 385¹ par 1 i 2 k.c. Eliminacja z umowy klauzuli waloryzacyjnej, prowadziłaby do wyeliminowania postanowień głównych umowy, a w konsekwencji do zmiany charakteru prawnego stosunku obligacyjnego i naruszenia art. 353¹ k.c. wyrażającego zasadę swobody umów. Byłoby sprzeczne z istotą, naturą stosunku zobowiązaniowego, który odpowiadałby zamiarom stron.

W przedmiotowej sprawie nie zostały ujawnione żadne okoliczności wskazujące na to, że unieważnienie umowy może być niekorzystne dla pozwanych, w szczególności pozwani sami uznają, że unieważnienie umowy będzie dla nich korzystne składając stosowne oświadczenie również na rozprawie w dniu 6 października 2020 r.

W tym miejscu należy się odwołać również do stanowiska Sądu Apelacyjnego w Krakowie wyrażonego w wyroku z dnia 30.07.2020 t.(ACa 99/19): „Należy jednak zwrócić uwagę na to, że bez zastosowania wskazanego w niej mechanizmu (o ile strony nie godzą się na jego wykorzystania w formie określonej w umowie) nie możliwym jest określenie wysokości zobowiązania pozwanych tak na początku umowy kredytowej jak i w trakcie jej realizacji a zwłaszcza ustalenie czy i w jakim zakresie pozwani nie wykonują lub nie wykonywali jej postanowień w zakresie spłaty kredytu. Do takiego rozliczenia konieczne byłby dodatkowe zgodne ustalenia stron określające jego zasady bądź strona uprawniona do powoływania się na nieważność klauzuli waloryzacyjnej pozostawiłaby wyraźnie kwestię rozliczeń umowy w rękach sądu meriti. Umowa zatem mogłaby zostać uznana za ważną (przy czym zachodziłaby konieczność wyeliminowania omawianej niedozwolonej klauzuli) jednakże w świetle tak wskazanych wyroków Sądu Najwyższego jak i wyroku (...) z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18 decyzja w tym przedmiocie należy do konsumenta, który może domagać się bądź utrzymania w mocy umowy z wyłączeniem spornej klauzuli bądź unieważnienia całej umowy. W niniejszej sprawie pozwani konsekwentnie, przez cały czas trwania postępowania, opowiadali się za uznaniem umowy za nieważną wskazując na szereg jej mankamentów. Wolę takiego rozwiązania kwestii jej ważności wyrazili także w złożonej przez siebie apelacji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego decyzja powodów w tym przedmiocie jest dla niego wiążąca tzn. po ustaleniu abuzywności klauzuli waloryzacyjnej, wyłącza jego samodzielny ocenę, które z potencjalnych rozwiązań rozliczenia łączącego je stosunku umownego byłoby dla nich lepsze (...)”.

W niniejszej sprawie również stanowisko pozwanych jest dla Sądu wiążące i w konsekwencji, niezależnie od pozostałych podniesionych przez pozwanych zarzutów, prowadzić musi do ustalenia, że umowa kredytu z dnia 30 sierpnia 2020 r., z której strona powodowa wywodzi swoje roszczenia jest nieważna. W tym miejscu należy tylko wskazać, że wobec przedłożenia przez powoda stosownego pełnomocnictwa, należy uznać, że zarzut braku umocowania osoby, która złożyła pozwanym oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, okazał się nieskuteczny. Tym niemniej należy uznać, że skoro roszczenie powoda dochodzone w niniejszej sprawie jest wywodzone wyłącznie z umowy i faktu jej wypowiedzenia, to przyjęcie, że umowa ta była nieważna, prowadzi do wniosku, że powodowi nie przysługują roszczenia, które wywodzi z zawarcia z pozwanymi umowy kredytu z dnia 30 sierpnia 2005 r., co skutkuje oddaleniem powództwa w całości.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c. w zw. z par 2 pkt 6

Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

\